ἈΦΘΟΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ

Προγυμνάσματα.

ὍΡΟΣ ΜΥΘΟΥ.

Ὁ μῦθος ποιητῶν μὲν προῆλθε, γεγένηται δὲ καὶ ῥητόρων κοινὸς ἐκ παραινέσεως. ἔστι δὲ μῦθος, λόγος ψευδὴς εἰκονίζων ἀλήθειαν. εἴωθε δὲ καλεῖσθαι Συβαριτικὸς, καὶ Κίλιξ, καὶ Κύπριος, πρὸς τοὺς εὑρόντας αὐτὸν μεταθεὶς τὰ ὀνόματα. νικᾷ δὲ μᾶλλον Αἰσώπειος λέγεσθαι, τῷ τὸν Αἴσωπον ἄριστα πάντων συγγράψαι τοὺς μύθους. τοῦ δὲ μύθου, τὸ μέν ἐστι λογικόν. τὸ δὲ, ἠθικόν. τὸ δὲ μικτόν. καὶ λογικὸν μὲν, ἐν ᾧ τι ποιῶν ἄνθρωπος πέπλασται. ἠθικὸν δὲ, τὸ τῶν ἀλόγων ἦθος ἀπομιμούμενον. μικτὸν δὲ, τὸ ἐξ ἀμφοτέρων ἀλόγου, καὶ λογικοῦ. τὴν δὲ παραίνεσιν, δι' ἣν ὁ μῦθος συντέτακται, προτάττων μὲν, ὀνομάσεις προμύθιον· ἐπιμύθιον δὲ, τελευταῖον ἐπενεγκών.

ΜΥΘΟΣ ὁ τῶν μυρμήκων καὶ τῶν τεττίγων, προτρέπων τοὺς νέους εἰς πόνους.

Θέρους ἦν ἀκμή, καὶ οἱ μὲν τέττιγες μουσικὴν ἀνεβάλλοντο σύντονον. τοῖς μύρμηξι

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

δὲ πονεῖν ἐπῄει, καὶ συλλέγειν καρποὺς ἐξ ὧν ἔμελλον τοῦ χειμῶνος τραφήσεσθαι. χειμῶνος δ' ἐπιγεγονότος, μύρμηκες μὲν οἷς ἐπόνουν ἐτρέφοντο· τοῖς δὲ ἡ τέρψις ἐτελεύτα πρὸς ἔνδειαν. οὕτω νεότης πονεῖν οὐκ ἐθέλουσα, παρὰ τὸ γῆρας κακοπραγεῖ.

ΟΡΟΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ.

Διήγημά ἐστιν ἔκθεσις πράγματος γεγονότος, ἢ ὡς γεγονότος. διενήνοχε δὲ διήγημα διηγήσεως, ὡς ποιήσεως ποίημα. ποίησις μὲν γὰρ πᾶσα ἡ Ἰλιάς· ποίημα δὲ ἡ τῶν Ἀχιλλέως ὅπλων κατασκευή. τοῦ δὲ διηγήματος, τὸ μέν ἐστι δραματικόν, τὸ δὲ ἱστορικόν, τὸ δὲ πολιτικόν. καὶ δραματικὸν μὲν, τὸ πεπλασμένον· ἱστορικὸν δὲ, τὸ παλαιὰν ἔχον ἀφήγησιν· πολιτικὸν δὲ, ᾧ παρὰ τοὺς ἀγῶνας οἱ ῥήτορες κέχρηνται. παρέπεται δὲ τῷ διηγήματι ἕξ· τὸ πρᾶξαν πρόσωπον, τὸ πραχθὲν πρᾶγμα, χρόνος, καθ' ὅν, τόπος, ἐν ᾧ, τρόπος, ὅπως, αἰτία, δι' ἥν. ἀρεταὶ δὲ διηγήματος, τέσσαρες· σαφήνεια, συντομία, πιθανότης, καὶ ὁ τῶν ὀνομάτων Ἑλληνισμός.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟ ΚΑΤΑ ΡΟΔΟΝ.

Ὁ τὸ ῥόδον θαυμάζων τοῦ κάλλους, τὴν τῆς Ἀφροδίτης λογιζέσθω πληγήν. ἤρα μὲν γὰρ ἡ θεὸς τοῦ Ἀδώνιδος, ἀντήρα δὲ καὶ ὁ Ἄρης αὐτῆς. καὶ τοῦτο ἡ θεὸς ὑπῆρχεν Ἀδώνιδι, ὅπερ Ἀφροδίτῃ Ἄρης ἐτύγχανε. θεὸς ἤρα θεοῦ, καὶ θεὸς ἐδίωκεν ἄνθρωπον. πόθος ὅμοιος, κἂν

τὸ

τὸ γένος διήλλαττε. ζηλοτυπῶν δὲ ὁ Ἄρης, τὸν Ἄδωνιν ἀνελεῖν ἐβούλετο, λύσιν ἔρωτος τὸν Ἀδώνιδος ἡγησάμενος θάνατον. καὶ πλήττει μὲν Ἄρης τὸν Ἄδωνιν· μαθοῦσα δὲ τὸ ποιηθὲν ἡ θεὸς ἀμύνειν ἠπείγετο· καὶ κατὰ σπουδὴν ἐμβαλοῦσα τῷ ῥόδῳ, ταῖς ἀκάνθαις προσέπταισε· καὶ τὸν μὲν ταρσὸν τοῦ ποδὸς περιπείρεται· τὸ δὲ καταρρυὲν αἷμα τοῦ τραύματος, τὴν τοῦ ῥόδου χροιὰν εἰς τὴν οἰκείαν ὄψιν μετέθηκε· καὶ τὸ ῥόδον τὴν ἀρχὴν λευκὸν γεγονός, εἰς ὃ νῦν ὁρᾶται μετῆλθεν.

ΟΡΟΣ ΧΡΕΙΑΣ.

Χρεία ἐστὶν ἀπομνημόνευμα σύντομον, εὐστόχως ἐπί τι πρόσωπον ἀναφέρουσα. χρειώδης δὲ οὖσα, προσαγορεύεται χρεία. τῆς δὲ χρείας τὸ μέν ἐστι λογικόν, τὸ δὲ, πρακτικόν, τὸ δὲ μικτόν. καὶ λογικὸν μὲν, τὸ τῷ λόγῳ δηλοῦν τὴν ὠφέλειαν· οἷον, Πλάτων τοὺς τῆς ἀρετῆς κλῶνας ἱδρῶτι καὶ πόνοις ἔλεγε φύεσθαι. πρακτικὸν δὲ, τὸ πρᾶξιν σημαῖνον· οἷον, Πυθαγόρας ἐρωτηθεὶς πόσος ἂν εἴη τῶν ἀνθρώπων ὁ βίος, βραχύ τι φανεὶς ἀπεκρύψατο, μέτρον τοῦ βίου τὴν θέαν ποιούμενος. μικτὸν δὲ, τὸ ἐξ ἀμφοτέρων λόγου, καὶ πράξεως· οἷον, Διογένης μειράκιον ἑωρακὼς ἀτακτοῦν, τὸν παιδαγωγὸν ἔπαισεν, ἐπειπών, τί γὰρ τοιαῦτα παιδεύεις; ἡ μὲν οὖν διαίρεσις αὕτη τῆς χρείας. ἐργάσαιο δὲ αὐτὴν τοῖσδε τοῖς κεφαλαίοις, ἐγκωμιαστικῷ, παραφραστικῷ, τῷ τῆς αἰτίας, ἐκ τοῦ ἐναντίου, παραβολῇ, παραδείγματι, μαρτυρίᾳ παλαιῶν, ἐπιλόγῳ βραχεῖ.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΧΡΕΙΑ

ΧΡΕΙ'Α ΛΟΓΙΚΗ'.

Ἰσοκράτης τῆς παιδείας τὴν ῥίζαν πικρὰν ἔφη, γλυκεῖς δὲ τοὺς καρπούς.

Ἐγκωμιαστικόν. ΘΑΥμάσαι δίκαιον Ἰσοκράτην τῆς τέχνης, ὃς ὄνομα αὐτῇ κατεφάνη λαμπρότατον, καὶ ὅσον τις ἦν, ἀσκῶν ἀπεδείξατο. καὶ κηρύττει τὴν τέχνην, οὐκ αὐτὸς ἐκ ταύτης κεκήρυκται. ὅσα μὲν τοίνυν ἢ βασιλεῦσι νομοθετῶν, ἢ παραινῶν τοῖς καθ᾽ ἕκαστον, τὸν τῶν ἀνθρώπων εὖ πεποίηκε βίον, μακρὸν ἂν εἴη διεξελθεῖν, ἀλλ᾽ ὅσα περὶ τῆς παιδείας ἐφιλοσόφησεν.

Παραφραστικόν. Ὁ παιδείας ἐρῶν, πόνων μὲν ἄρχεται, πόνοι δὲ ὅμως τελευτῶντες εἰς ὄνησιν. καὶ ἃ μὲν ἐφιλοσόφησε, ταῦτα. τοῖς δὲ ἐφεξῆς θαυμασόμεθα.

Τὸ τῆς αἰτίας. Οἱ γὰρ παιδείας ἐρῶντες, τοῖς τῆς παιδείας ἡγεμόσι συνεξετάζονται, παρ᾽ οἷς καὶ τὸ προσελθεῖν φοβερόν, καὶ τὸ διαλιπεῖν ἀμαθέστατον. Φόβος ἀεὶ τοῖς παισὶ περιγίνεται, καὶ παροῦσι καὶ μέλλουσι. διδασκάλους παιδαγωγοὶ διαδέχονται, φοβεροὶ μὲν ἰδεῖν, αἰκιζόμενοι δὲ φοβερώτεροι. Φθάνει τὴν πεῖραν τὸ δέος. καὶ διαδέχεται τὸ δέος ἡ κόλασις. καὶ τὰ μὲν ἁμαρτήματα τῶν παίδων μετέρχονται· οἰκεῖα δὲ τὰ κατορθώματα κρίνουσιν. τῶν παιδαγωγῶν οἱ Πατέρες εἰσὶ χαλεπώτεροι, τὰς ὁδοὺς ἀνακρίνοντες, προσελθεῖν ἀναγκάζοντες, καὶ τὴν ἀγορὰν ὑποπτεύοντες. κἂν δέῃ κολάζειν, ἀγνοοῦσι τὴν φύσιν. ἀλλ᾽ ἐν τούτοις ὢν ὁ παῖς εἰς ἄνδρας ἐλθών, ἀρετῇ περιστέφεται.

Ἐκ τοῦ ἐναντίου. Εἰ δέ τις ταῦτα φοβούμενος, φύγοι μὲν τοὺς διδασκάλους, ἀποδράσειε δὲ

τοὺς

τοὺς πατέρας, τοὺς δὲ παιδαγωγοὺς ἀποστραφείη, παντελῶς τῶν λόγων ἐστέρηται, καὶ μετὰ τοῦ δέους καὶ τοὺς λόγους ἀφῄρηται. ταῦτα δὴ πάντα τὴν Ἰσοκράτους ἔπεισε γνώμην, πικρὰν ὀνομάσαι τῆς παιδείας τὴν ῥίζαν. Ὥσπερ *Παραβολή.* γὰρ οἱ τὴν γῆν ἐργαζόμενοι, πόνῳ μὲν τῇ γῇ τὰ σπέρματα καταβάλλουσι, τοὺς δὲ καρποὺς ἡδονῇ συγκομίζονται μείζονι· τὸν αὐτὸν οἱ παιδείας ἀντιποιούμενοι τρόπον, πόνῳ τὴν εἰς ἔπειτα δόξαν εἰλήφασι. Τὸν Δημοσθένους *Παράδειγμα.* ὅρα μοι βίον, παντὸς μὲν ὄντα φιλοπονώτερον ῥήτορος, γεγονότα δὲ παντὸς εὐκλεέστερον. καὶ γὰρ τοσοῦτον αὐτῷ σπουδῆς περιῆν, ὡς καὶ τὸν κόσμον παραιρεῖσθαι τῆς κεφαλῆς, κόσμον ἄριστον τὸν ἐξ ἀρετῆς ἡγησάμενος. καὶ πόνοις ἠνάλωσεν, ἃ πρὸς ἡδονὰς ἀναλίσκουσιν ἕτεροι. Διὸ θαυμάσαι τὸν Ἡσίοδον χρή, τραχεῖαν *Μαρτυρία παλαιῶν.* εἰπόντα τῆς ἀρετῆς τὴν ὁδὸν, τὴν δὲ ἄκραν ῥᾳδίαν· τὴν αὐτὴν Ἰσοκράτει γνώμην φιλοσοφήσαντα. ὃ γὰρ Ἡσίοδος ὁδὸν ἀπεφήνατο, Ἰσοκράτης ῥίζαν ἐκάλεσεν ἐν διαφόροις ὀνόμασι μίαν ἀμφότεροι δηλοῦντες διάνοιαν. Πρὸς *Ἐπίλογος.* ἃ δεῖ βλέποντα Ἰσοκράτην θαυμάζειν, κάλλιστα περὶ τῆς παιδείας φιλοσοφήσαντα.

ΟΡΟΣ ΓΝΩΜΗΣ.

Γνώμη ἐστὶ λόγος ἐν ἀποφάνσεσι κεφαλαιώδης, ἐπί τι προτρέπων, ἢ ἀποτρέπων. τῆς δὲ γνώμης τὸ μέν ἐστι προτρεπτικόν. τὸ δὲ, ἀποτρεπτικόν. τὸ δὲ, ἀποφαντικόν. καὶ τὸ μὲν, ἁπλοῦν. τὸ δὲ, συνεζευγμένον. καὶ τὸ μὲν, πιθανόν. τὸ δὲ, ἀληθές. τὸ δὲ, ὑπερβολικόν. Προτρεπτικὸν μὲν, ὡς τὸ, Χρὴ ξεῖνον *Ὀδυσ. ό.*

Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν. Ἀ-
Ἰλ. β'. ποτρεπτικὸν δὲ, ὡς τὸ, Οὐ χρὴ παννύ-
χιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα. Ἀποφαντικὸν
ἐν τῷ α'. δὲ, ὡς τὸ, Δεῖ δὴ χρημάτων, ϗ ἄνευ τού-
Ὀλυνθ. των οὐδέν ἐστι γενέσθαι τῶν δεόντων. ϗ Ἁπλοῦν
Ἰλ. μ'. μὲν, ὡς τὸ, Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι
Ἰλ. β'. περὶ πάτρης. Συνεζευγμένον δὲ, ὡς τὸ, Οὐκ
ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω. Πι-
Εὐριπ. θανὸν δὲ, ὡς τὸ, Τοιοῦτός ἐστιν ἕκαστος, οἷσ-
περ ἥδεται ξυνών. Ἀληθὲς δὲ, ὡς τὸ, οὐκ ἔστιν
εὑρεῖν βίον ἄλυπον οὐδενί, ὑπερβολικὸν δὲ,
Ὀδυσ. ν. ὡς τό. Οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει
ἀνθρώποιο. ἡ μὲν οὖν διαίρεσις αὕτη τῆς γνώ-
μης. ἐργάσαιο δ' αὐτὴν τοῖς τῆς χρείας κε-
φαλαίοις. ἐγκωμιαστικῷ, παραφραστικῷ, τῷ τῆς
αἰτίας, ἐκ τοῦ ἐναντίου, παραβολῇ, παραδείγ-
ματι, μαρτυρίᾳ παλαιῶν, ἐπιλόγῳ βραχεῖ.
διενήνοχε δὲ ἡ χρεία τῆς γνώμης, τῷ τὴν μὲν
χρείαν εἶναι ποτε ϗ πρακτικήν· τὴν δὲ γνώ-
μην ἀεὶ λογικήν. ϗ τῷ τὴν χρείαν δεῖσθαι
προσώπου, τὴν δὲ γνώμην ἀπροσώπως ἐκφέρεσθαι.

ΓΝΩΜΗ ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΗ.

Θέογν. ἐν Χρὴ πενίην φεύγοντα, ϗ ἐς μεγακήτεα πόντον
ταῖς γνώμ. ῥιπτεῖν, ϗ πετρῶν Κύρνε κατ' ἠλιβάτων.

Κατηγορεῖσθαι τὴν ποίησιν οὐκ ἀφῆκεν ὁ Θέο-
γνις, ἀντὶ μύθων ἀσκήσας παραίνεσιν. ὁρῶν
γὰρ τοὺς ποιητὰς, τὸ μυθολογεῖν περὶ πολλοῦ
ποιουμένους, τοὺς μύθους ἀφεὶς, ὑποθήκας, ὡς
ἐν. ζίμ. χρὴ ζῆν ἐν τῷ μέτρῳ, συνήγαγεν, ἅμα τοῦ μέ-
τρου τὴν χάριν τηρῶν, ϗ τῆς ὑποθήκης ἐπει-
σφέρων τὸ κέρδος. ϗ πολλῶν μὲν ἄν τις ἐπα-
νέσει

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ
ΦΕΚ ... ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

νέσειε τὸν Θέογνιν, μάλιστα δὲ ὧν περὶ τῆς πενίας ἐφιλοσόφησε. καὶ τί φησιν; Ὁ πενίᾳ συζῶν ἀγαπάτω πεσεῖν, ὡς ἄμεινον τοῦ βίου προαπελθεῖν, ἢ τὸν ἥλιον αἰσχύνης κτήσασθαι μάρτυρα. καὶ ἃ μὲν ἐφιλοσόφησε, ταῦτα· πάρεστι δὲ ἰδεῖν ὡς καλῶς.

Παραφραστικόν.

Ὁ γὰρ πενίᾳ συζῶν, πρῶτον μὲν ἐν παισὶν ὢν, ἀρετὴν οὐκ ἀσκεῖ· προϊὼν δὲ εἰς ἄνδρας, πάντα πράξει τὰ χαλεπώτατα. πρεσβεύων μὲν γὰρ, τὴν πατρίδα χρημάτων προήσεται. δημηγορῶν δὲ, πρὸς ἀργύριον φθέγξεται. καὶ δικάζειν λαχὼν, δωροδοκήσει ταῖς ψήφοις.

Τὸ τῆς αἰτίας.

Οὐ μὴν οἱ πενίας ἀπηλλαγμένοι τοιοῦτοι. παῖδές τε γὰρ ὄντες ἀσκοῦσι τὰ κάλλιστα, καὶ προϊόντες εἰς ἄνδρας, πάντα δρῶσι περιφανῶς, χορηγοῦντες μὲν παρὰ τὰς ἑορτὰς, ἐν δὲ ταῖς μάχαις εἰσφέροντες.

Ἐκ τοῦ ἐναντίου.

Ὥσπερ δὲ οἱ δεσμῷ κατειλημμένοι δεινῷ, τὸν δεσμὸν ἔχουσι τοῦ ποιεῖν κώλυμα, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οἱ πενίᾳ συζῶντες τὴν ἀπορίαν τῆς παῤῥησίας ἐμποδὼν ἀπειλήφασι.

Παραβολή.

Σκόπει τὸν Ἶρον, ὃς Ἰθακησίων μὲν εἷς ἐγένετο, τὴν αὐτὴν δὲ τοῖς ἄλλοις πολίταις οὐ μετελάμβανεν ἄδειαν· ἀλλὰ τοσοῦτον αὐτῷ τῆς ἐνδείας προσῆν, ὡς μεταθεῖναι τῇ πενίᾳ τὴν κλῆσιν. Ἀρναῖος γὰρ τὴν ἀρχὴν προκληθεὶς, Ἶρος μετωνομάζετο, τὴν ἐπωνυμίαν ἐκ τοῦ διακονεῖν κομισάμενος. καὶ τί δεῖ τὸν Ἶρον εἰπεῖν, ἀλλ᾽ Ὀδυσσεὺς ὁ τῆς Ἰθάκης κρατῶν, ἐπειδὴ τῆς αὐτοῦ γῆς ἐπιβὰς, πενίαν ἐσχηματίζετο, τῶν τῆς πενίας κακῶν μετελάμβανεν, οἴκοι βαλλόμενος, καὶ τῶν θεραπαινίδων παροινούμενος. οὕτω πενία καὶ μέχρι τοῦ δοκεῖν ἐστὶ

Παραδείγματα.

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006 Εργ.Δ της Κ.τ.Π

Μαρτυρία παλαιῶν. χαλεπή. Διὸ δὴ θαυμάσαι τὸν Εὐριπίδην με δεῖ, κακὸν τὸ μὴ ἔχειν εἰπόντα, τὴν δ' εὐγένειαν ἀδύνατον εἶναι τὴν πενίαν μεταβαλεῖν. Ἐπίλογος. Ὥς τε πῶς ἔνεσι κατ' ἀξίαν θαυμάσαι τὸν Θέογνιν, τοιαῦτα περὶ τῆς πενίας φιλοσοφήσαντα;

ὍΡΟΣ ἈΝΑΣΚΕΥΗ͂Σ.

Ἀνασκευή ἐστιν ἀνατροπὴ προκειμένου τινὸς πράγματος. ἀνασκευαστέον δὲ τὰ μήτε λίαν σαφῆ, μήτε ἀδύνατα παντελῶς, ἀλλ' ὅσα μέσην ἔχει τάξιν. δεῖ δὲ ἀνασκευάζοντας πρῶτον μὲν εἰπεῖν τὴν τῶν φησάντων διαβολήν. εἶτα ἐπιθεῖναι τὴν τοῦ πράγματος ἔκθεσιν, καὶ κεφαλαίοις χρήσασθαι τοῖσδε. πρῶτον μὲν ἀσαφεῖ, καὶ ἀπιθάνῳ. πρὸς τούτῳ καὶ ἀδυνάτῳ, καὶ ἀνακολούθῳ καὶ ἀπρεπεῖ. τελευταῖον ἐπενεγκεῖν τὸ ἀσύμφορον. τὸ δὲ προγύμνασμα τοῦτο πᾶσαν ἐν ἑαυτῷ περιέχει τὴν τῆς τέχνης ἰσχύν.

ἈΝΑΣΚΕΥΗ͂, ὅτι οὐκ εἰκότα τὰ κατὰ Δάφνην.

Ἡ τῶν φησάντων διαβολή. Ποιηταῖς μὲν ἀντερεῖν ἄλογον, αὐτοὶ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀντιλέγειν ἐπαίρουσιν, εἰς θεοὺς πρότεροι λογοποιοῦντες τοιαῦτα. πῶς οὖν οὐκ ἄλογον, θεῶν μὲν αὐτοὺς μηδένα ποιήσασθαι λόγον, ἡμᾶς δὲ λόγον ἔχειν τῶν ποιητῶν; πάντων μὲν οὖν ἤλγουν ἐγὼ προπηλακιζομένων θεῶν, Ἀπόλλωνος δὲ μᾶλλον, ὃν ἡγεμόνα τῆς οἰκείας αὐτοὶ πεποίηνται τέχνης. οἷα γὰρ περὶ τῆς Ἀπόλλωνος μεμυθολογήκασι Δάφνης. Ἔκθεσις. Δάφνη, φησί, Γῆς προῆλθε καὶ Λάδωνος. καὶ τὴν ὄψιν τῶν πολλῶν διαφέρουσα, ἐραστὴν ἐποιεῖτο τὸν Πύθιον. ὁ δὲ ἐρῶν μὲν ἐδίωκε, διώκων δὲ οὐχ ᾕρει. ἀλλ'

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΘΕΟΔ. ΚΑΡΑΜΗΤΣΟΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἀλλ' ἡ Γῆ τὴν παῖδα δεξαμένη, ἄνθος ὁμώνυμον τῆς κόρης ἀνέδωκε, καὶ μεταβεβλημένην ἐστε- Ἴσ. τῇ κόρῃ
φανώσατο. καὶ τὸ φυτὸν στέφανος εἰς τρίποδα τὸν Πύθιον διὰ πόθον τὸν ἐπὶ κόρῃ θνητῇ προτιθέμενος, καὶ τὸ βλάστημα γνώρισμα ποιεῖται τῆς τέχνης. καὶ ἃ μὲν μεμυθολογήκασι τάδε· πάρεστι δὲ ἔλεγχον λαβεῖν ἐκ τῶν ἐφεξῆς. Δάφνη Λάδωνος προῆλθε καὶ Γῆς. τίνα τοῦ γένους ἔχουσα πίστιν; ἡ μὲν γὰρ ἄνθρωπος, οἱ δὲ φύσιν ἄλλην παρὰ ταύτην ἐκτήσαντο. πῶς δὲ ὁ Λάδων συνάπτεται τῇ Γῇ, ἐπικλύζων τοῖς ὕδασιν; οὐκοῦν ἅπαντες οἱ ποταμοὶ, Γῆς ἄνδρες ἐπονομάζονται; πάντες γὰρ αὐτὴν ἐπικλύζουσιν. εἰ δὲ ποταμοῦ προελήλυθεν ἄνθρωπος, ἄρα καὶ ποταμὸν ἐστὶν ἐξ ἀνθρώπων προελθεῖν. διαδοχαὶ γὰρ δηλοῦσι τοὺς φύσαντας. τί δὲ γάμον ποταμοῦ τε καὶ γῆς ὀνομάζουσι; τῶν αἰσθανομένων, ὑμέναιος· ἡ δὲ γῆ τῶν αἰσθανομένων οὐ πέφυκεν. ἢ τοίνυν τὴν Δάφνην λογιστέον ἐν ῥεύμασιν, ἢ τὸν Λάδωνα θετέον εἰς ἄνθρωπον.

Ἐκ τοῦ ἀσαφοῦς. (side note beside the line beginning “πάρεστι δὲ ἔλεγχον”)

Ἀλλ' ἔστω, συγκεχωρήσθω τοῖς ποιηταῖς γενέσθαι τὴν Δάφνην Γῆς τε καὶ Λάδωνος· ἡ παῖς τεχθεῖσα παρὰ τίσιν ἐτρέφετο; κἂν γὰρ συγχωρήσω τὴν γένεσιν, ἡ τροφὴ προῆλθεν ἀδύνατος. ποῦ γὰρ ἡ παῖς εἶχε τὴν δίαιταν; νὴ Δία παρὰ τῷ φύσαντι. καὶ τίς ἀνθρώπων ἐν ποταμῷ φέρει τὴν δίαιταν; ἐλάνθανεν ὁ πατὴρ ἀποπνίγων τοῖς νάμασιν, ἢ τρέφων τοῖς ῥεύμασιν; ἀλλ' ὑπὸ γῆν ἡ παῖς διῃτᾶτο παρὰ τὴν φύσασαν. οὐκοῦν ἐλάνθανε, καὶ θεατὴν οὐκ εἶχε λανθάνουσα. ἧς δὲ τὸ κάλλος ἐκρύπτετο, πόθος γένεσιν οὐκ ἐδέχετο.

Ἐκ τοῦ ἀδυνάτου. (side note beside the line beginning “ἢ τὸν Λάδωνα”)

Εἰ βούλει, καὶ τοῦτο συγχωρῶμεν τοῖς Ἐκ τοῦ ἀ-
ποιη- πρεποῦς.

ποιηταῖς. πῶς ἤρα θεός, καὶ πόθῳ τὴν φύσιν ἐψεύδετο; ἔρως τῶν ὄντων τὸ χαλεπώτατον, καὶ θεοῖς ἐπιμαρτυρεῖν ἀσεβὲς τὰ δεινότατα. εἰ μὲν γὰρ πάντα νοσοῦσι θεοί, τί θνητῶν ἔτι διοίσουσιν; εἰ δὲ τὸ δεινότατον ἔρωτα φέρουσι, τί τῶν πολλῶν ἠλλοτρίωνται, τὸ χαλεπώτατον φέροντες; ἀλλ' οὔτε τὸ πάθος οἶδεν ἡ φύσις, οὔτε ὁ Πύθιος ἐραστὴς κατεφαίνετο.

Ἐκ τοῦ ἀνακολούθου.

Πῶς δὲ διώκων τὴν κόρην ὁ Πύθιος θνητῆς ἐγένετο δεύτερος; ἄνδρες γυναικῶν ὑπερέχουσι, καὶ γυναῖκες θεῶν μεῖζον εἰλήφασι; τὸ θνητοῖς ἐλαττούμενον, πῶς καὶ θεοὺς ὑπερέβαλε; τί δὲ ἡ μήτηρ τὴν κόρην ἐδέχετο φεύγουσαν; τῶν φαύλων ὁ γάμος; καὶ πῶς αὐτὴ μήτηρ ἐγένετο; ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν; καὶ τί τὴν παῖδα τῶν καλῶν ἀπεστέρησεν; ἢ πρίνου μήτηρ γέγονεν, ἡ γενομένη φαύλη νομίζεται.

Ἐκ τοῦ ἀσυμφόρου.

Τί δὲ τοῖς οἰκείοις ἔργοις ἡ γῆ διεμάχετο; ἐλύπει τὸν Πύθιον σώζουσα, καὶ τὸν αὐτὸν πάλιν ἐψυχαγώγει παράγουσα; ψυχαγωγεῖν οὐκ ἐχρῆν εἰ λυπεῖν ἐβούλετο. τί δὲ ὁ θεὸς ἐστεφανοῦτο; τὸ δὲ δένδρον παρὰ τοὺς τρίποδας, ἡδονῆς τὸ βλάστημα γέγονε σύμβολον. ἀρετῆς δὲ μαντεία τεκμήριον δείκνυται. πῶς οὖν συνῆψεν ὁ Πύθιος ἃ μὴ πέφυκε μίγνυσθαι; τί δὲ θνητὴ μὲν ἡ πρόφασις, τὸ δὲ πάθος ἀθάνατον; Πέρας ἔσω τῶν ποιητῶν, μὴ κατὰ ποιητὰς δόξῳ φθέγγεσθαι.

ὍΡΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ͂Σ.

Κατασκευή ἐστι, προκειμένου τινὸς βεβαίωσις πράγματος. κατασκευαστέον δὲ τὰ μήτε λίαν σαφῆ, μήτε ἀδύνατα παντελῶς, ἀλλ'

ὅσα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ὅσα μέσην ἔχει τὴν τάξιν. δεῖ δὲ κατασκευάζοντας, τοῖς ἐναντίοις χρῆσθαι τῆς ἀνασκευῆς. καὶ πρῶτον μὲν εἰπεῖν εὐφημίαν τοῦ φήσαντος. εἶτα ἐν μέρει θεῖναι τὴν ἔκθεσιν, καὶ τοῖς ἐναντίοις χρήσασθαι κεφαλαίοις. ἀντὶ μὲν ἀσαφοῦς, τῷ σαφεῖ· ἀντὶ δὲ τοῦ ἀπιθάνου, τῷ πιθανῷ. καὶ τῷ δυνατῷ, ἀντὶ τοῦ ἀδυνάτου. καὶ τῷ ἀκολούθῳ, ἀντὶ τοῦ ἀνακολούθου. τῷ πρέποντι, ἀντὶ τοῦ ἀπρεποῦς· καὶ τῷ συμφέροντι, ἀντὶ τοῦ ἀσυμφόρου. ἡ γυμνασία δὲ αὕτη πᾶσαν περιέχει τὴν τῆς τέχνης ἰσχύν.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, ὅτι εἰκότα τὰ κατὰ Δάφνην.

Ὁ ποιηταῖς ἀντερῶν, αὐταῖς ἀντερεῖν δοκεῖ μοι ταῖς Μούσαις. εἰ γὰρ ὅσα ποιηταὶ φθέγγονται, ταῦτα τῇ τῶν Μουσῶν διεξέρχονται γνώμῃ, πῶς οὐκ ἂν ἀντιλέγοι αὐταῖς ταῖς Μούσαις, ὁ τὰ τῶν ποιητῶν κακίσαι ζητῶν; πάντων μὲν οὖν ἐγὼ τὴν γνώμην ἀποδέχομαι τῶν ποιητῶν, πάντων δὲ μάλιστα τοῦ τὴν Δάφνην ἐρωμένην εἶναι τοῦ Πυθίου φιλοσοφήσαντος. οἷα γὰρ εἰπόντος τινὲς ἀπιστοῦσι; Δάφνη φησὶν, ἐκ Γῆς προῆλθε καὶ Λάδωνος καὶ τὰ λοιπά. Τί τοῦτο πρὸς θεῶν ἄπιστον; οὐχ ἅπασι γένεσις ὕδωρ καὶ γῆ; οὐ σπέρμα τοῦ βίου τὰ στοιχεῖα προέρχεται; εἰ δὲ γῆς τε καὶ ὕδατος ἅπαν ὃ γίνεται πρόεισι, βεβαιοῖ Δάφνη τὴν κοινὴν ἁπάντων γονὴν, ἐκ Γῆς προελθοῦσα καὶ Λάδωνος. γεγονυῖα δὲ ὅθεν ἅπαντα γίνεται, τὴν ὄψιν προεῖχε τῶν ἄλλων. καὶ μάλα εἰκότως. ἃ γὰρ πρῶτα γῆς ἀναδίδοται,

Ἐκ τῆς τῶν φησάντων εὐφημίας.

Ἔκθεσις ἐκ τοῦ σαφοῦς.

μετὰ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

μετὰ τοῦ τῆς φύσεως προέρχεται κάλλους. πολλαὶ μὲν γὰρ σωμάτων μεταβολαὶ καθεστήκασι, παρ' οἷς ὁρᾶται τὸ κάλλος, τὸ δὲ πρῶτον φανὲν, τῶν πάντων ἐστὶν ὡραιότατον. εἰκότως οὖν Δάφνη τὴν ἰδέαν προήνεγκε, πρώτη τῶν ἄλλων γενομένη τῆς Γῆς.

Ἐκ τοῦ πιθανοῦ. Διαφερούσης δὲ Δάφνης τὴν ὄψιν, ἠράσθη τῆς παιδὸς ὁ Πύθιος. καὶ μάλα εἰκότως. πᾶν γὰρ εἴ τι καλὸν ἐν γῇ πολιτεύεται, προῆλθε θεῶν. εἰ δὲ τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν τὸ κάλλος εὐδαιμονέστερον, οἷς τὸ κάλλος δωρεὰ τῶν θεῶν, ἐραστὴν εἶχε τὸ κάλλος θεόν. ἃ γὰρ οἱ θεοὶ δωροῦνται, στέργουσιν ἅπαντες.

Ἐκ τοῦ δυνατοῦ. Ἐρῶν δὲ ὁ θεὸς, προῃρεῖτο τὸ πάθος ἰάσασθαι. τοιαῦται γὰρ αἱ ἀρεταὶ, πρὸς βίαν ἔχουσι κλώμεναι, καὶ πόνων χωρὶς, ἀρετὴν οὐχ ὑπάρχει λαβεῖν. ὅθεν ἐπόνει ποθῶν, καὶ ποθῶν, οὐ κατείληφε. πέρας γὰρ οὐκ ἔστιν ἀρετῆς κατιδεῖν. ὅθεν ἐρᾶν τὸν Πύθιον λέγουσιν, οὐ γῆν, οὐ τὴν φύσιν τῶν θεῶν ἐξελέγχοντες, ἀλλὰ τῆς ἀρετῆς τὴν φύσιν δηλοῦντες ὑπαίτιον, καὶ χαρακτηρίζει τὸ διῶκον τὸ διωκόμενον.

Ἐκ τοῦ ἀκολούθου. Φευγούσης δὲ τῆς παιδὸς, ἡ μήτηρ ἐδέχετο. τὰ γὰρ θνητὰ πάντα τοιᾶσδε γέγονε φύσεως. ἀφ' ὧν προῆλθον, ἐπὶ ταῦτα ἐπείγονται. διὸ χωρεῖ Δάφνη πρὸς γῆν, τῆς γῆς προελθοῦσα.

Ἐκ τοῦ πρέποντος. Καὶ δεξαμένη τὴν κόρην ἡ γῆ, φυτὸν ἀνέδωκεν. ἄμφω γὰρ ἔργα καθέστηκε γῆς, καὶ παρὰ ταύτην οἱ ἄνθρωποι πίπτοντες, καὶ δένδρα παρ' ἐκείνης φυόμενα.

Ἐκ τοῦ συμφέροντος. Καὶ φανὲν τὸ φυτὸν Ἀπόλλωνι, τιμῆς γέγονεν αἴτιον. θεοὶ γὰρ ἔξωθεν τῆς ἑαυτῶν προνοίας οὐδὲ τὰ φυτὰ κατα-

τα-

ταλείπουσιν· ἀλλὰ καὶ στεφανοῦνται γινόμενα. ἀπαρχαὶ γὰρ γῆς, θεοῖς ἀνατίθενται. καὶ μαντικῆς γέγονε σύμβολον. προσῆκον οἶμαι καὶ τοῦτο. τήν τε γὰρ κόρην σωφρόνην ὀνομάζουσι, καὶ τὸ χρησμῳδεῖν σωφρόνης προέρχεται. οἷς τοίνυν ἠγνόησεν ἡ παῖς ἡδονήν, ἀρεταῖς ἀνατίθεται. οὐ γὰρ ἣν ἰδεῖν τὸ μέλλον ἀκρασίαν νοσήσαντα. ἐπὶ τούτοις θαυμάζω τοὺς ποιητάς, καὶ διὰ τοῦτο τὸ μέτρον τιμῶ.

ἴσ. σωφροσύνην ἴσ. δὲ σωφροσύνης.

ὍΡΟΣ ΚΟΙΝΟΥ͂ ΤΌΠΟΥ.

Κοινός ἐστι τόπος, λόγος αὐξητικὸς τῶν προσόντων τινὶ καλῶν, ἢ κακῶν. εἴρηται δὲ οὕτω, ἀπὸ τοῦ κοινῇ πᾶσιν ἁρμόττειν τοῖς μετέχουσι τοῦ αὐτοῦ πράγματος. ὁ γὰρ κατὰ προδότου λόγος, κοινῇ πᾶσιν ἥρμοσε τοῖς κοινωνοῦσι τῆς πράξεως. δευτερολογίᾳ δὲ ἔοικε καὶ ἐπιλόγῳ. διὸ προοίμιον μὲν ὁ κοινὸς τόπος οὐκ ἔχει. προοιμίων δὲ πλαττόμεθα τύπον, γυμνασίας ἕνεκα τῆς πρὸς τοὺς νέους. μεθ' ἃ θήσεις κεφάλαια, πρῶτον, ἐκ τοῦ ἐναντίου· εἶτα ἐποίσεις τὴν ἔκθεσιν. οὐχ ὡς διδάσκων, ἔγνωσται γάρ, ἀλλ' ὡς παροξύνων τὸν ἀκροώμενον. μεθ' ἣν ἐποίσεις τὴν σύγκρισιν, ἐκ παραθέσεως συνάγων τῷ κατηγορουμένῳ τὸ μεῖζον. εἶτα γνώμην, κεφάλαιον οὕτω καλούμενον, διαβάλλων τὴν τοῦ πράξαντος διάνοιαν, εἶτα παρέκβασιν, στοχαστικῶς κακίζων τὸν φθάσαντα βίον. ἔπειτα ἐλέου ἐκβολήν. καὶ τελευταῖα τοῦ προγυμνάσματος τὰ τελικὰ κεφάλαια. νόμιμον, δίκαιον, συμφέρον, δυνατόν, ἔνδοξον, ἐκβησόμενον.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΚΟΙΝΟ'Σ ΤΟ'ΠΟΣ, ΚΑΤΑ' ΤΥΡΑ'ΝΝΟΥ.

Προοίμιον α'. Ὡ'Σ ἑστήκασι νόμοι, καὶ δικαστήρια παρ' ἡμῖν πολιτεύεται, νόμοις ὑπεχέτω τὴν κόλασιν, ὁ μηκέτ' εἶναι τοὺς νόμους ποιῶν. εἰ μὲν γὰρ ἔμελλε τὴν παροῦσαν δίκην διαφυγὼν, δημοτικώτερος ἔσεσθαι, τυχὸν ἄν τις αὐτὸν ἀφῆκε τῆς δίκης. ἐπειδὴ δὲ τὸ παρὸν ἐκφυγὼν, βιαιότερος ἔσται, ποῦ δίκαιον τυραννίδος ἀρχὴν

Προοίμιον β'. τὴν τοῦ παρέντος καταστῆναι συγγνώμην; Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες, ὅσοι τὸ δικάζειν εἰλήχασιν, οὐδέν τι βλάβος ἐκ τῆς τῶν κρινομένων ἀφέσεως κέκληνται; τυραννίδος δὲ ἄφεσις ἐπὶ τοὺς δικάζοντας ἐποίσει τὴν βλάβην. οὐδὲ γὰρ τὸ δικάζειν ἔτι καταλιμπάνεται τυράννου κρα-

Ἐκ τοῦ ἐναντίου. τήσαντος. Δοκεῖτε δέ μοι μᾶλλον περὶ τῆς τοῦ παρόντος διανοίας, σκοπεῖν ἀκριβέστερον, εἰ τὰς τῶν προγόνων λογίσασθε γνώμας. ἡμῖν ὥσπερ καλῶς ποιοῦντες οἱ πρόγονοι πολιτείαν εὗρον δυναστείας ἀπηλλαγμένην. καὶ μάλα δικαίως. ἐπειδὴ γὰρ ἄλλοτε ἄλλαι τοῖς ἀνθρώποις τύχαι προσπίπτουσι, καὶ μεταποιοῦσι τὰς τῶν ἀνθρώπων γνώμας, ἐπανορθούμενοι τὸ τῆς τύχης ἀνώμαλον τῇ τῶν νόμων ἰσότητι, νόμους ἐξεῦρον, μίαν πᾶσιν ἐξ αὐτῶν ἐργαζόμενοι γνώμην. καὶ τοῦτο ταῖς πόλεσι γίνεται νόμος, ἐπανόρθωμα κακῶν, ὧν αἱ τύχαι ποι-

Ἔκθεσις. οῦσιν. Ὧν οὗτος οὐδὲν ἐνθυμούμενος, βεβούλευταί τι βούλευμα κάκιστον, τὸν τῆς πολιτείας μεταθεῖναι θεσμόν. καὶ τοιαῦτα πρὸς ἑαυτὸν διελέγετο, τί ταῦτα θεοί; παρὰ τοὺς πολλοὺς ὀφθεὶς, ἴσον καθάπαξ τοῖς ἄλλοις

ἔχων

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἔχων ἀνέξομαι; καὶ μάτην ἐῶ τὴν τύχην φιλο-
τιμεῖσθαι τὸν πλοῦτον, εἰ ταυτὰ τοῖς πολλοῖς
ὑποστήσομαι. καὶ συνιόντες κρινοῦσι πένητες.
καὶ τὸ δοκοῦν τοῖς πολλοῖς νόμος προῆλθεν
ἐμοί. τίς οὖν ἔσται τούτων ἀπαλλαγή; καταλή-
ψομαι τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τοὺς κάκιστα ἀπολου-
μένους, ἐκποδὼν καταστήσομαι νόμους. καὶ
οὕτω νόμος ἔσομαι τοῖς πολλοῖς, οὐχ οἱ πλεῖ-
στοι ἐμοί. ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν διεξήρχετο, οὐκ
ἐπιθεὶς τὸ πέρας· θεῶν γὰρ διεκώλυσεν εὔνοια.
μὴ οὖν ὧν χάριν τοῖς θεοῖς ἐποφείλομεν,
ταῦτα τουτονὶ διασώσειε τήμερον. Δεινὸς Σύγκρισις.
ὁ φονεύς, ἀλλ' ὁ τύραννος μεῖζον καθίσταται.
ὁ μὲν γὰρ εἰς ἕνα παρατυχόντα μιαιφονεῖ. ὁ
δὲ ὅλας μεταβάλλει τὰς τῆς πόλεως τύχας.
ὅσῳ τοίνυν τὸ λυπεῖν ἐν βραχεῖ τοῦ πάντας
μιαιφονεῖν ὑπάρχει καταδεέστερον, τοσούτῳ ἀν-
δροφόνου τύραννος φαυλότερον. Ἕπεται Γνώμη.
τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις, κἂν τὰ δεινό-
τατα πράξωσι, τὴν γνώμην γοῦν ἐξελέσθαι τῆς
πράξεως. μόνος δὲ ὁ τύραννος εἰπεῖν οὐκ ἔχει
τὴν τόλμαν ἀκούσιον. εἰ μὲν γὰρ ἄκων ἐνεχεί-
ρει τῷ τυραννεῖν, τυχὸν ἄν τις αὐτὸν ἀφῆκε
τῆς γνώμης. ἐπεὶ δὲ βεβουλευμένος ἔδρασε, πῶς
δίκαιον ὑπεξελθεῖν τὸν πρὸ τῶν ἔργων τῇ γνώ-
μῃ γενόμενον; Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες Παρέκβα-
ἄνθρωποι παρ' ἡμῖν οἱ κρινόμενοι τὸ παρὸν μό- σις.
νον ὑπεύθυνον ἔχουσι· διὰ δὲ τὸ φθάσαν, πολ-
λάκις ἀφίενται. μόνος δὲ ὁ παρὼν ἐπ' ἀμφο-
τέρῳ κρίνεται βίῳ. τό, τε γὰρ φθάσαν ἐπὶ
μετρίοις οὐκ ἤγαγε, καὶ τὸ παρὸν τῶν γεγενη-
μένων ἐστὶ χαλεπώτερον. ὥστε ἀμφοτέρων ὑπε-

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

χέτω τὴν δίκην, ὧν τε πρότερον, καὶ ὧν μετ' Ἐλέου ἐκβολή. ἐκεῖνα λελύπηκε. Τίνες οὖν αὐτὸν ἐξαιτούμενοι λύσονται, νὴ Δία, παῖδες; ἀλλ' ὁπότ' ἂν ὀδύρωνται, τότε παριστάναι τοὺς νόμους νομίσατε. οἷς πολλῷ δήπου δικαιότερον, ἢ τοῖς τούτου παισὶ τὴν ψῆφον ἐπενεγκεῖν. διὰ μὲν γὰρ τοὺς τούτου παῖδας ἡ τυραννὶς βεβαιωθήσεται· διὰ δὲ τοὺς νόμους, τὸ δικάζειν ὑμεῖς παρειλήφατε· ὥστε δι' οὓς ὑμεῖς δικασταὶ καθεστήκατε, τούτοις ἐστὲ δικαιότεροι τὴν ψῆφον ἐπενεγκεῖν. Νόμιμον. Καίτοι εἰ νόμος, τοὺς ἐλευθεροῦντας τὴν πατρίδα τιμᾶν, τοὺς καταδουλουμένους κολάζεσθαι λείπεται. Δίκαιον. Δίκαιον δὲ τοσαύτην ἐν ἡμῖν ὑποστῆναι τὴν δίκην, ὁπόσην αὐτὸς κατειργάσατο. Συμφέρον. Λυσιτελήσει δὲ πεσὼν τύραννος· ἑστάναι γὰρ παρασκευάσει τοὺς νόμους. Δυνατόν. Ῥᾷον δὲ τὴν τοῦ παρόντος ἐργάσασθαι κόλασιν. οὐ γὰρ ὥσπερ αὐτῷ δορυφόρων ἐδέησεν εἰς τὴν τῆς τυραννίδος ἐπίθεσιν, οὕτω καὶ ἡμῖν δεήσει συμμάχων εἰς τὴν τοῦ τυράννου κατάλυσιν· ἀλλὰ δικαστῶν ἀρκέσει ψῆφος, ὅλην ἀνελεῖν τυραννίδος τὴν δύναμιν.

ΟΡΟΣ ΕΓΚΩΜΙΟΥ.

Ἐγκώμιόν ἐστι λόγος ἐκθετικὸς τῶν προσόντων τινὶ καλῶν. εἴρηται δὲ οὕτως ἐκ τοῦ ἐν κώμαις ᾄδειν τὸ παλαιόν. κώμας δὲ ἐκάλουν τοὺς στενωπούς. διενήνοχε δὲ ὕμνου, καὶ ἐπαίνου, τῷ τὸν μὲν ὕμνον εἶναι θεῶν, τὸ δὲ ἐγκώμιον θνητῶν. καὶ τῷ τὸν μὲν ἔπαινον ἐν βραχεῖ γίνεσθαι, τὸ δὲ ἐγκώμιον κατὰ τέχνην ἐκφέρεσθαι. ἐγκωμιαστέον δὲ πρόσωπά τε καὶ πράγματα, καιρούς τε καὶ τόπους, ἄλογα ζῷα, καὶ πρὸς τούτοις φυτά. πρόσωπα μέν, ὡς Θουκυδίδην, ἢ Δημοσθένην. πράγματα

δέ,

δὲ, ὡς δικαιοσύνην, ἢ σωφροσύνην. καιροὺς δὲ, ὡς ἔαρ, ἢ θέρος. τόπους δὲ, ὡς λιμένας. ϗ κήπους. ἄλογα ζῶα, ὡς ἵπποι, ἢ βοῦν. φυτὰ δὲ, ὡς ἐλαίαν, ἢ ἄμπελον. ἐγκωμιαστέον δὲ, ϗ κοινῇ, ϗ καθ' ἕκαστον· κοινῇ μὲν, ὡς ἅπαντας Ἀθηναίους. ἰδίᾳ δὲ, ὡς Ἀθηναῖον ἕνα. ἡ μὲν οὖν διαίρεσις αὕτη τοῦ ἐγκωμίου· ἐργάσαιο δ' αὐτὸ τοῖσδε τοῖς κεφαλαίοις. προοιμιάσῃ μὲν πρὸς τὴν οὖσαν ὑπόθεσιν· εἶτα θήσεις τὸ γένος. ὃ διαιρήσεις εἰς ἔθνος, πατρίδα, προγόνους, ϗ πατέρας. εἶτα ἀνατροφὴν, ἣν διαιρήσεις εἰς ἐπιτηδεύματα, ϗ τέχνην, ϗ νόμους. εἶτα τὸ μέγιστον τῶν ἐγκωμίων κεφάλαιον, ἐποίσεις τὰς πράξεις. ἃς διαιρήσεις εἰς ψυχὴν, ϗ σῶμα, ϗ τύχην. ψυχὴν μὲν, ὡς ἀνδρείαν, ἢ φρόνησιν. σῶμα δὲ, ὡς κάλλος, ἢ τάχος, ἢ ῥώμην. τύχην δὲ, ὡς δυναστείαν, ϗ πλοῦτον, ϗ φίλους. ἐπὶ τούτοις, τὴν σύγκρισιν ἐκ παραθέσεως συνάγων τῷ ἐγκωμιαζομένῳ τὸ μεῖζον. εἶτα ἐπίλογον εὐχῇ μᾶλλον προσήκοντα.

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ.

Τιμᾶν ἄξιον τοὺς εὑρόντας τὰ χρήσιμα, οἷς ἐπορίσαντο κάλλιστα, ϗ τὸ παρ' ἐκείνων φανὲν, ἐπανατίθεσθαι δικαίως τοῖς δείξασιν. ἐγὼ Θουκυδίδην ἐπαινέσω τοῖς λόγοις, αὐτὸν τοῖς αὐτοῦ τιμᾶν προελόμενος. ἅπαντας μὲν οὖν τοὺς εὐεργέτας τιμᾶσθαι καλόν. τοσούτῳ δὲ μᾶλλον τὸν Θουκυδίδην τῶν ἄλλων, ὅσῳ τῶν ἁπάντων εὗρε τὸ κάλλιστον. οὔτε γὰρ λόγων ἐν τοῖς οὖσι κρεῖττον ὑπάρχει λαβεῖν· οὔτε Θουκυδίδου περὶ τοὺς λόγους σοφώτερόν ἐστιν εὑρεῖν. Προῆλθε τοίνυν Θουκυδίδης ἐκ γῆς, ἣ ϗ βίον αὐτῷ παρέσχε ϗ τέχ- *Προοίμιον.* *Γένος.*

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

νην. οὐ γὰρ ἑτέρωθεν γέγονεν, ἀλλ' ὅθεν οἱ λόγοι.

Πατρίς. Πρόγονοι. Καὶ μητέρα βίου τὰς Ἀθήνας εὑρών, προγόνοις μὲν βασιλεῦσιν ἐχρήσατο, καὶ τὸ τῆς τύχης αὐτῷ δυνατώτερον ἐκ τοῦ προτέρου προελήλυθε γένους. καὶ προσλαβὼν ἀμφοῖν, γένους ἰσχὺν, καὶ πολιτείαν δημοτικὴν, εἰς ἐπανόρθωσιν ἑκατέρου τὸ παρ' ἑκατέρου φέρεται κέρδος. τὸ μὴ πλουτεῖν ἀδίκως, διὰ τῆς ἰσηγορίας ἐπανορθούμενος, καὶ πολιτικὴν ἔνδειαν τῇ παρὰ τοῦ γένους εὐδαιμονίᾳ συγκρύπτων.

Ἀνατροφή. Καὶ τοιούτων φανείς, τρέφεται μὲν ἐν πολιτείᾳ καὶ νόμοις· οἳ τῶν ἄλλων ἀμείνω πεφύκασι. Καὶ πρὸς ὅπλα καὶ νόμους ἅμα ζῆν ἐγνωκώς, φιλοσοφεῖν ὁ αὐτὸς καὶ στρατηγεῖν ἐβουλεύσατο, οὔτε τοὺς λόγους ὅπλων ἀποστερῶν, οὔτε τὰς μάχας ἐν μέρει τιθεὶς τῆς φρονήσεως.

Ἐπιτηδεύματα. Καὶ μίαν ποιεῖται μελέτην, ὧν μίαν οὐκ εἶχε τὴν τέχνην, εἰς ἓν συνάγων, ἃ τῇ φύσει διέστηκεν.

Πράξεις. Ὡς δὲ εἰς ἄνδρας ἀφίκετο, ἐζήτει καιρὸν εἰς ἐπίδειξιν, ὧν καλῶς προησκήσατο, καὶ ταχὺ παρέσχεν ἡ τύχη τὸν πόλεμον. Καὶ τὰ πεπραγμένα πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν οἰκείαν αὐτὸς ἐποιήσατο τέχνην. καὶ φυλακὴ γέγονεν ὧν ὁ πόλεμος ἤγαγεν. ἃ γὰρ ἐποίουν οἱ ἕκαστοι, ταῦτα συγκρύπτειν οὐκ ἀφῆκε τὸν χρόνον. ἐξ ὧν ἁλισκομένη μὲν ἔγνωσται Πλάταια, δῃούμενα δὲ τὰ τῆς Ἀττικῆς ἐγνωρίζετο. καὶ περιπλεομένη παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἐδηλοῦτο Πελοπόννησος. Ναυμαχίας εἶδεν ἡ Ναύπακτος. λαθεῖν οὐκ ἀφῆκε ταῦτα Θουκυδίδης συγγράφων. Λέσβος ἑάλω, καὶ μέχρι τοῦδε κηρύττεται. πρὸς τοὺς Ἀμβρακιώτας καθίσατο μάχη, καὶ τὸ γεγονὸς οὐκ ἀφεῖλεν ὁ χρόνος. δίκη Λακεδαιμονίων [illegible] ἀγνοεῖται

ται παράνομος. Σφακτηρία, καὶ Πύλος, τὸ μέγα τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἔλαθεν ἔργον. ὅθεν Κερκυραῖοι μὲν παρὰ τὰς Ἀθήνας ἐκκλησιάζουσιν· Κορίνθιοι δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀντιφθέγγονται. αἰγινῆται δὲ κατηγορήσοντες εἰς Λακεδαίμονα ἔρχονται. καὶ σωφρονῶν μὲν ἐπ' ἐκκλησίας Ἀρχίδαμος. Σθενελαΐδας δὲ ἐπὶ μάχην κινῶν· καὶ πρὸς τούτοις ὁ Περικλῆς πρεσβείαν ἀτιμάζων Λακωνικήν, καὶ χαλεπαίνειν οὐ συγχωρῶν Ἀθηναίους νοσοῦντας. ταῦτα καθάπαξ παρὰ τῆς Θουκυδίδου συγγραφῆς πρὸς ἅπαντα τηρεῖται τὸν βίον. Εἶτα τις Σύγκρισις. αὐτῷ παραβάλλοι τὸν Ἡρόδοτον; ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν διηγεῖται πρὸς ἡδονήν, ὁ δὲ πρὸς ἀλήθειαν ἅπαντα φθέγγεται. ὅσον δὴ τὸ πρὸς χάριν τοῦ πρὸς ἀλήθειαν ἔλαττον, τοσοῦτον Ἡρόδοτος τῶν Θουκυδίδου καλῶν ἀπολείπεται. Πολλὰ Ἐπίλογος. ἦν ἕτερα περὶ Θουκυδίδου διεξελθεῖν, εἰ μὴ τὸ πάντα ἐρεῖν, τὸ τῶν ἐπαίνων παρείλετο πλῆθος.

ΣΟΦΙΑΣ ἘΓΚΩΜΙΟΝ.

Σοφίαν εὐτυχὲς μὲν λαβεῖν, ἐπαινέσαι δὲ Προοίμιον. πρὸς ἀξίαν ἀδύνατον. ἢ τοσοῦτον εὐδαιμονίας περίεστιν, ὡς κοινὸν κτῆμα καταστῆναι θεῶν. ἄλλος μὲν γὰρ ἄλλο τι τῶν θεῶν ἐπετήδευσεν. Ἥρα τῶν γάμων ἐπιστατεῖ. πολέμων Ἄρης μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς. πυρὶ παρεχάλκευσεν Ἥφαιστος. Ποσειδῶν ἡγεῖται τοῖς πλέουσιν. ἄλλος ἄλλο τι τῶν θεῶν ἐπησκήσατο· σοφίας δὲ ἅπαντες μετέχουσιν, ἰδίως δὲ παρὰ πάντας ὁ Ζεύς. ὅσῳ γὰρ τῶν θεῶν ἐστι δυνατώτερος, τοσούτῳ πάντων κατέστη σοφώτερος. καὶ σοφίᾳ Διὸς τὴν δυναστείαν πιστοῦται. Καὶ θεοὶ μὲν αὐτὴν Γένος. ἐκτήσαντο σύμφυτον, τὸ δὲ κτῆμα πρότερον.

ἦλθεν